

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO

Kraków, dnia 31 stycznia 2019 r.

Poz. 941

UCHWAŁA NR V/37/2019 RADY MIEJSKIEJ W LIBIĄŻU

z dnia 28 stycznia 2019 roku

w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021”.

Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15) ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz.994 z późn. zm.) oraz art. 176 pkt 1) i art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r., o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998 z późn. zm.) Rada Miejska w Libiążu uchwała:

§ 1. Przyjąć „Gminny Program wspierania Rodziny na lata 2019-2021”, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc Uchwała Nr XV/101/2016 Rady Miejskiej w Libiążu z dnia 7 kwietnia 2016 r. w sprawie przyjęcia „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016-2018”.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Libiąża.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Miejskiej w Libiążu

Bogumiła Latko

Załącznik do Uchwały
Nr V/37/2019
Rady Miejskiej w Libiążu
z dnia 28 stycznia 2019 r.

„Gminny Program
Wspierania Rodziny
na lata 2019-2021”

LIBIĄŻ 2018 r.

SPIS TREŚCI:

WSTĘP.....	3
ROZDZIAŁ 1: Gminny Program Wspierania Rodziny - założenia oraz podstawa prawna Programu	4
ROZDZIAŁ 2: Diagnoza sytuacji ekonomiczno-społecznej w gminie Libiąż	6
2.1. Struktura wybranych świadczeń społecznych dla rodzin w latach 2013-2015.....	6
2.2. Świadczenia rodzinne i Fundusz Alimentacyjny	10
ROZDZIAŁ 3: Wsparcie dziecka i rodziny – współpraca międzyinstytucjonalna. Diagnoza społeczna sytuacji rodzin w gminie Libiąż.....	14
ROZDZIAŁ 4: Działania realizowane w zakresie wsparcia dziecka i rodziny w gminie Libiąż.....	20
ROZDZIAŁ 5: Innowacyjne działania z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej.....	30
5.1. Indywidualna asysta rodzinna jako forma wsparcia rodzin wieloprotymowych	30
5.2. Klub Integracji Społecznej – jako kompleksowa forma wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym	34
5.3. Działania dla rodzin realizowane w ramach projektów systemowych PO KL.....	35
5.4. Działania o charakterze środowiskowym realizowane w ramach Centrum Aktywności Lokalnej oraz Programu Aktywności Lokalnej.....	37
ROZDZIAŁ 6: Analiza SWOT – ocena uwarunkowań efektywnej realizacji Programu	46
ROZDZIAŁ 7: Adresaci Programu	49
ROZDZIAŁ 8: Cele i zadania Programu	50
ROZDZIAŁ 9: Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018	59
ROZDZIAŁ 10: Monitoring i ewaluacja Programu	60
ZAKOŃCZENIE	61

WSTĘP

Rodzina jest pierwotnym i najważniejszym środowiskiem, w którym kształtują się postawy, zachowania i poglądy. Jest pierwszym środowiskiem wychowawczym, które ma decydujący wpływ na osobowość człowieka, jego życie i rozwój. W rodzinie przebiega proces socjalizacji dzieci i przygotowanie młodego pokolenia do pełnienia przyszłych ról społecznych.

Proces kształtowania osobowości oraz przekazywania systemu uniwersalnych wartości jest procesem trudnym. Właściwe wychowanie i opieka nad dzieckiem to silna podstawa dla jego przyszłego funkcjonowania w społeczeństwie. Może to się odbywać tylko w prawidłowo realizującej swoje funkcje rodzinie, będącej pierwszą komórką społeczną, z jaką styka się młody człowiek.

Rodzina to przede wszystkim środowisko życia. To w niej właśnie powinny być zaspakajane podstawowe potrzeby człowieka jako jednostki, a także potrzeby rodziny jako całości. Jeżeli rodzina nie wypełnia tych zadań lub wypełnia je w stopniu niewystarczającym, wówczas potrzebuje pomocy.

We współczesnych warunkach społeczno-gospodarczych rodzina ulega przekształceniom, zmieniają się jej podstawy społeczno-ekonomiczne, jej funkcje i struktura społeczna. Dokonujące się zmiany, oprócz pozytywnych skutków, powodują pogłębianie wielu negatywnych zjawisk, takich jak: bezrobocie, spadek dochodów ludności, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, brak poczucia bezpieczeństwa socjalnego. Zjawiska te są przyczyną zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rodziny. Poprzez swoje oddziaływanie czynią one daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i pozostałych członków rodziny. Pozostawienie rodziny bez odpowiedniego wsparcia i pomocy specjalistycznej powoduje jej postępującą degradację i skutkuje różnorodnymi konsekwencjami, które najbardziej dotyczą dzieci. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez przedstawicieli różnych instytucji oraz podejmowania działań na rzecz rodziny i udzielanie wsparcia w oparciu o sprecyzowany plan działania.

Podstawowym zadaniem przy rozwiązywaniu problemów społecznych jest wsparcie rodziny w zakresie odbudowywania prawidłowych relacji zachodzących w rodzinie oraz wsparcia we właściwym wypełnianiu ról społecznych przez jej członków. Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny, ochronny. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Dzieci wymagają szczególnej troski i ochrony, a działalność na ich rzecz powinna koncentrować się na ochronie ich praw, wyrównywaniu szans życiowych poprzez ułatwianie dostępu do oświaty, systemu ochrony zdrowia, wypoczynku oraz asekurowaniu w obliczu ryzyka i różnych zagrożeń życiowych.

ROZDZIAŁ 1: Gminny Program Wspierania Rodziny – założenia oraz podstawa prawna Programu.

Głównym założeniem „Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021” jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji poprzez prace z rodziną oraz zapewnienie wieloaspektowej pomocy i wsparcia. Realizowane w ramach niniejszego Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną w celu umożliwienia mu powrotu do tej rodziny.

Podstawą opracowania Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, zgodnie, z którym jednym z zadań własnych gminy jest opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Ustawa nakłada na gminy również takie zadania, jak tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz pracę z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz organizacji pieczy zastępczej, w zakresie ustalonym ustawą, spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej. Obowiązek ten jednostki samorządu terytorialnego oraz organy administracji rządowej realizują w szczególności we współpracy ze środowiskiem lokalnym, sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, placówkami służby zdrowia, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami społecznymi. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do prawidłowego wypełniania swoich funkcji. Zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej są realizowane zgodnie z zasadą pomocniczości.

Stosując ustawę, należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do:

1. Wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną - do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeżeli jest to zgodne z dobrem dziecka;
2. Powrotu do rodziny;
3. Utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów;
4. Stabilnego środowiska wychowawczego;
5. kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku;
6. Pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia;
7. Ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka;
8. Informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości;

9. Ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem;
10. Poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej;
11. Dostępu do informacji dotyczących jego pochodzenia.

▪ **Podstawa prawna Programu.**

„Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021” wpisuje się w działania określone w „Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Libiąż na lata 2014-2020”. Katalog zadań Programu jest także zgodny z misją i celami operacyjnymi „Strategii Rozwoju Gminy Libiąż na lata 2014-2020”.

„Gminny Program Wspierania Rodziny” zakłada realizację zadań wynikających w szczególności z następujących aktów prawnych:

- Ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 r. (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 998 z późn. zm.).
- Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 1508 z późn. zm.),
- Ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1390),
- Ustawy z dnia 25 lutego 1964 roku – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 682 z późn. zm.),
- Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (t. j. Dz. U. z 2018 r., poz. 969).
- Ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r. poz. 1860 z późn. zm).

ROZDZIAŁ 2: Diagnoza sytuacji ekonomiczno-społecznej w Gminie Libiąż.

„Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021” przygotowano w oparciu o diagnozę sytuacji społecznej rodzin w gminie Libiąż. Główną instytucją w gminie udzielającą rodzin wsparcia socjalnego jest Ośrodek Pomocy Społecznej. W 2017 roku ze świadczeń pieniężnych, w naturze, w formie usług opiekuńczych oraz pracy socjalnej, z systemu pomocy społecznej skorzystało **674 rodziny**, w tym wyłącznie z pomocy społecznej w formie konsultacji i poradnictwa – **164 rodziny**.

2.1. Struktura wybranych świadczeń społecznych dla rodzin w latach 2016-2017.

Świadczenia pomocy społecznej przyznawane są osobom i rodzinom, które spełniają kryteria dochodowe oraz pozostałe warunki określone w ustawie o pomocy społecznej. Prawo do świadczeń pieniężnych z pomocy społecznej przysługuje osobom i rodzinom, których dochód miesięczny na osobę w rodzinie (pomniejszony o miesięczne obciążenie podatkiem dochodowym od osób fizycznych, o składki z tyt. ubezpieczeń oraz o kwotę alimentów świadczonych na rzecz innych osób) nie przekracza kryterium dochodowego:

- na osobę samotnie gospodarującą: 701 zł,
- na osobę w rodzinie: 528 zł

W ramach zadań własnych gminy przyznawane były zasiłki celowe na zaspokojenie uzasadnionych potrzeb, zasiłki okresowe, pomoc przyznawana w formie zakupu gorącego posiłku, pomoc w formie usług opiekuńczych itp. Od sierpnia 2009 roku do zadań własnych gminy należy wypłata zasiłków stałych oraz opłacanie składki na ubezpieczenie zdrowotne za osoby je pobierające. Wcześniej były to zadania zlecone, obecnie jest to zadanie własne, na które gmina otrzymuje dotacje.

Tabela Nr 1. Środki wydatkowane w 2017 roku w podziale na zadania.

Zadania	Kwota wydatków w zł.
Zadania zlecone gminie	16.676.504,98
Zadania własne gminy, w tym:	6.367.310,36
środki własne	5.330.982,06
dotacje	1.036.328,30
Projekt systemowy	197.336,57
Razem	23.241.151,91

Udział % środków na realizację zadań w 2017 roku:

- **środki na zдания zlecone i dotacje** **77,06% (17.910.169,85)**
- **środki własne gminy** **22,94% (5.330.982,06)**

Osoby i rodziny objęte pomocą społeczną.

Liczbę osób i rodzin korzystających z różnych form wsparcia w ramach systemu pomocy społecznej obrazuje tabela nr 2.

Tabela Nr 2 - Osoby i rodziny objęte pomocą społeczną.

Wyszczególnienie	Rok	Liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych	2016	676	453	867
	2017	645	446	796
Świadczenia przyznane w ramach zadań zleconych	2016	24	21	27
	2017	24	22	26
Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych i zleconych ogółem	2016	685	577	1270
	2017	653	538 500	1133 1034
Pomoc wyłącznie w formie pracy socjalnej i poradnictwa	2016		549	1043
	2017		224	424
Ogółem pomoc finansowa, usługowa, w formie pracy socjalnej	2016		745	1419
	2017		679	1227

Wyżej wykazane dane wskazują na spadek liczby rodzin korzystających z pomocy w ramach zadań własnych gminy (ze środków własnych i dotacji do zadań własnych). W 2016 można zauważyć spadek liczby rodzin korzystających ze świadczenia finansowego w ramach zadań własnych. Powodem jest poprawa sytuacji finansowej rodzin m.in. z powodu wejścia w życie ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (tzw. 500 plus).

Powody trudnych sytuacji życiowych powodujących przyznanie pomocy społecznej

Ustawa o pomocy społecznej wymienia „okoliczności”, które obok kryterium dochodowego uzasadniają przyznanie pomocy w postaci różnego rodzaju świadczeń.

Tabela nr 3 - Charakterystyka klientów pomocy społecznej (dot. pomocy finansowej, rzeczowej, usługowej) według powodów trudnej sytuacji.

Powód trudnej sytuacji życiowej		
	2016 rok	2017 rok
Bezdomność % ogółu korzystających rodzin	19 4,14%	24 4,46%
Potrzeba ochrony macierzyństwa % ogółu korzystających rodzin	37 8,06%	33 7,30%
Bezrobocie % ogółu korzystających rodzin	189 41,18%	172 38,05%
Niepełnosprawność % ogółu korzystających rodzin	272 59,26%	278 61,50%
Długotrwała choroba % ogółu korzystających rodzin	297 64,71%	305 67,48%
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego % ogółu korzystających rodzin	144 31,37%	46 10,18%
Przemoc w rodzinie % ogółu korzystających rodzin	12 2,61%	10 2,21%
Alkoholizm % ogółu korzystających rodzin	40 8,71%	43 9,51%
Narkomania % ogółu korzystających rodzin	3 0,65%	1 0,22%
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego % ogółu korzystających rodzin	9 1,96%	6 1,33%

Wykazanych w tabeli liczb nie należy sumować, gdyż w jednej rodzinie może występować więcej niż jedna przyczyna trudnej sytuacji.

W 2016 r. i 2017 r. najczęściej rodzin korzystało z pomocy z powodu długotrwałej choroby. Bardzo częstymi powodami trudnej sytuacji jest niepełnosprawność i długotrwała choroba. Te okoliczności od wielu lat dominują wśród powodów przyznawania pomocy. Mniejszy odsetek stanowi bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz potrzeba ochrony macierzyństwa, alkoholizm, przemoc w rodzinie.

Realizując zadania Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu udzielał na rzecz osób i rodzin będących w trudnej sytuacji pomocy w formach przedstawionych w poniższych tabelach:

Tabela Nr 4 - Zadania zlecone

Rodzaj świadczenia	2016 rok	2017 rok
Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi	24 osoby	24 osoby
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	32 osoby	29 osób
Wynagrodzenie opiekuna prawnego zgodnie z wyrokiem sądu opiekuńczego	1 osoba	1 osoba
Świadczenia opieki zdrowotnej finansowane ze środków publicznych	30 osób	34 osoby

W ramach zadań zleconych w gminie świadczone są m.in.: specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi, opłacane składki zdrowotne za osoby pobierające niektóre świadczenia rodzinne, wynagrodzenie opiekuna prawnego zgodnie z wyrokiem sądu opiekuńczego, świadczenia z ubezpieczenia zdrowotnego finansowane ze środków publicznych.

Ponadto świadczenia rodzinne wraz z dodatkami do świadczeń rodzinnych, zasiłki pielęgnacyjne, fundusz alimentacyjny, świadczenia wychowawcze (500 plus), dodatki energetyczne, Karta Dużej Rodziny.

Formy i zakres pomocy udzielanej w ramach zadań własnych gminy obrazuje tabela nr 5.

Tabela nr 5 - zadania własne

Rodzaj świadczenia	2016 rok	2017 rok
Zasiłki jednorazowe celowe (na opał, żywność, leki, odzież, opłaty za energię elektryczną, gaz, zakup podręczników itp.)	257 rodzin	366 rodzin
Zasiłki okresowe	156 rodzin	198 rodzin
Zasiłki stałe	87 osób	86 osób
Opłacenie posiłków dla dzieci w szkołach i przedszkolach	123 dzieci	107 dzieci
Usługi opiekuńcze	85 osoby	89 osób
Składki na ubezpieczenie	80 osób	77 osób
Sprawowanie pogrzebu	1 osoba	1 osoba

Opłacanie pobytu w Domach Pomocy Społecznej	24 osoby	26 osób
Zdarzenia losowe.	2 rodziny	2 rodziny

W 2016 roku widoczny jest spadek liczby rodzin objętych wsparciem w ramach zadań własnych, dotyczy to liczby dzieci objętych opłaceniem posiłków w szkołach oraz liczby rodzin korzystających z jednorazowych zasiłków celowych. W 2017 r. również utrzymała się tendencja spadkowa w liczbie dzieci objętych opłaceniem posiłków w szkołach. Spadek ten pojawił się w związku z faktem wejścia w życie ustawy o pomocy państwa w wychowaniu dzieci, pomimo, że świadczenie wychowawcze nie jest wliczane do dochodu. Rodziny posiadające własne zasoby finansowe, w wielu przypadkach same opłaciły posiłki w szkole.

Jednocześnie należy zauważyć, że nadal znaczna część rodzin pozostających w systemie pomocy społecznej, to rodziny, w których występują trudne do rozwiązania problemy jak np. długotrwała choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, a także długotrwałe bezrobocie połączone często z brakiem kwalifikacji zawodowych.

Dla tych rodzin niezbędne jest dostarczanie pomocy materialnej, ale coraz częściej równie ważne jest podejmowanie działań skierowanych na reintegrację zawodową i społeczną, a także prowadzenia pracy socjalnej i terapeutycznej w rodzinie, celem ograniczenia zjawiska „diedziczenia” negatywnych postaw i zachowań. Niezbędne jest wprowadzanie nowych narzędzi w pracy socjalnej, stosowanie kontraktów socjalnych, pomoc asystenta rodziny itp. Rośnie także zapotrzebowanie na nowy rodzaj pracy socjalnej tj. pracy w środowisku lokalnym skierowanej na aktywizację środowiska, działania w ramach Centrum Aktywności Lokalnej, Punktu Aktywności Obywatelskiej czy Programu Aktywności Lokalnej. Ważne miejsce zajmują również działania podejmowane w ramach projektów dofinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

2.2. Świadczenia rodzinne i Fundusz Alimentacyjny.

▪ Świadczenia rodzinne.

Od 01 maja 2004 r. weszła w życie ustawa o świadczeniach rodzinnych, zgodnie z którą Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał do realizacji nowe zadania, realizowane dotychczas przez ZUS, PUP, Fundusz Alimentacyjny, zakłady pracy. Od września 2005 r. nowym zadaniem było ustalanie prawa i wypłata zaliczki alimentacyjnej, a od 01 października 2008 r. wypłata świadczeń z Funduszu Alimentacyjnego.

Tabela nr 6 - Świadczenia rodzinne

Rodzaj świadczenia	2016 rok	2017 rok
Zasiłki rodzinne	479	491
Dodatki z tytułu: Urodzenia dziecka	56 rodzin 60 dzieci	50 rodzin 52 dzieci
<ul style="list-style-type: none"> • Jednorazowe zapomogi z tyt. urodzenia dziecka 	182 rodziny 186 dzieci	171 rodzin 176 dzieci
<ul style="list-style-type: none"> • Rozpoczęcia roku szkolnego 	499 dzieci	448 dzieci
<ul style="list-style-type: none"> • Opieki nad dzieckiem w okresie urlopu wychowawczego 	23 rodziny	29 rodzin
<ul style="list-style-type: none"> • Samotnego wychowywania dziecka 	40 rodzin	36 rodzin
<ul style="list-style-type: none"> • Kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego 	42 dzieci	34 dzieci
<ul style="list-style-type: none"> • Podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania 	106 dzieci	102 dzieci
<ul style="list-style-type: none"> • Wychowywania dzieci w rodzinie wielodzietnej 	103 dzieci	99 dzieci
Zasiłki pielęgnacyjne:		
1. Zasiłki pielęgnacyjne	430 osób	438 osób
2. Świadczenia pielęgnacyjne	66 osób	66 osób
3. Specjalny zasiłek opiekuńczy	8 osób	9 osób 38 osób
4. Zasiłek dla opiekuna	45 osób	
Opłacenie składki na ubezpieczenia społeczne	107 osób	96 osób

Opłacenie składki na ubezpieczenia zdrowotne	32 osoby	29 osoby
Fundusz alimentacyjny	128 rodzin	98 rodzin
Karta Dużej Rodziny	80 rodzin 184 dzieci	46 rodzin 89 dzieci

▪ **Fundusz alimentacyjny.**

Zgodnie z ustawą z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów realizujący wypłatę świadczeń z funduszu alimentacyjnego Ośrodek Pomocy Społecznej w 2017 roku podejmował działania zmierzające do wyegzekwowania należności od dłużników alimentacyjnych, tj. :

- przeprowadzono 24 wywiady alimentacyjne i odebrano 24 oświadczenia majątkowe od dłużników alimentacyjnych, przekazano 24 informacji komornikowi sądowemu mających wpływ na egzekucję zasądzonych świadczeń alimentacyjnych pochodzących z wywiadu oraz oświadczenia majątkowego,
- skierowano 14 wniosków do starosty o aktywizację zawodową dłużników alimentacyjnych,
- skierowano 81 wniosków o ściganie za przestępstwo z art. 209 § 1 Kodeksu Karnego,
- skierowano 7 zapytań do Centralnej Ewidencji Kierowców czy dłużnik alimentacyjny posiada prawa jazdy,
- wydano 9 decyzji o uznaniu dłużnika za uchylającego się,
- wydano 4 decyzje w sprawie umorzenia postępowania w sprawie uznania dłużnika za uchylającego się,
- wydano 2 decyzje w sprawie odmowy umorzenia wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- wydano 1 decyzje w sprawie rozłożenia na raty zadłużenia z tytułu wypłaconych świadczeń z funduszu alimentacyjnego,
- skierowano 131 wniosków dotyczących dłużników alimentacyjnych do Kancelarii Komorniczych prowadzących postępowania egzekucyjne o przyłączenie się do prowadzonego już postępowania egzekucyjnego

Świadczenie wychowawcze

Z dniem 1 kwietnia 2016 r. weszła w życie ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zgodnie z którą Ośrodek Pomocy Społecznej otrzymał do realizacji nowe zadania. Zadanie polega na ustaleniu prawa i wypłaty świadczeń wychowawczych.

Tabela nr 10

Rodzaj świadczenia	2016 rok	2017 rok
Świadczenie wychowawcze	1421 rodzin	1570 rodzin

ROZDZIAŁ 3: Wsparcie dziecka i rodziny –współpraca międzyinstytucjonalna. Diagnoza społeczna sytuacji rodzin w Gminie Libiąż.

Wszelkie działania podejmowane na rzecz rodziny powinny mieć na względzie jak najszybsze przezwyciężenie trudności pojawiających się w rodzinie, co ma doprowadzić do samodzielnego zaspakajania jej potrzeb oraz wypełniania swoich funkcji. W systemie wsparcia rodziny funkcjonuje wiele instytucji oraz zaangażowanych jest wielu specjalistów. Wszystkie ogniwa systemu muszą zatem podejmować współpracę i współdziałać w codziennych działaniach.

Aby skutecznie pomagać i wspierać rodzinę, należy działać w sposób interdyscyplinarny. Takie pojmowanie współpracy prowadzi do zwiększenia efektywności w zespołowym rozwiązaniu problemów oraz pomaga w jasnym i sprawnym przepływie informacji pomiędzy współpracującymi ze sobą służbami społecznymi, instytucjami i organizacjami. Umożliwia pełne rozpoznanie potrzeb rodzin, możliwości pomocy rodzinie, dostępnej w środowisku ofert i programów pomocowych. Wpływa również na lepszą koordynację działań nakierowanych na rozwiązanie problemów rodziny oraz umożliwia wzajemne wsparcie i uzupełnianie się. Dzięki temu rodzina może w pełni poczuć się otoczona wsparciem, w sposób jasny odczytując stawiane jej wymagania. Współpraca między instytucjami w zakresie wspierania rodziny buduje społeczne zaufanie do kompetencji instytucji pomagających.

Opracowując Gminny Program Wspierania Rodziny założono, że praca z rodziną powinna być podejmowana natychmiast po zdiagnozowaniu problemu i prowadzona przez profesjonalnie przygotowaną kadrę. Działania na rzecz rodzin przeżywających trudności na różnych płaszczyznach powinny być realizowane w oparciu o konsultacje i poradnictwo specjalistycznej, terapię i mediacje, pomoc prawną, psychologiczną, organizowanie spotkań dla rodzin mających na celu wymianę ich doświadczeń oraz zapobieganie izolacji.

Mając na uwadze konieczność zapewnienia spójności, skuteczności, kompleksowości działań oraz zaangażowanie zasobów gminy, Program został opracowany przy wsparciu osób, instytucji, które na co dzień pracują na rzecz dziecka i rodziny. W tym celu przeprowadzono 105 ankiet, których wyniki były pomocne przy dokonywaniu oceny sytuacji rodzin, zdiagnozowaniu problemów oraz określeniu kierunków działań zmierzających do poprawy sytuacji rodzin.

Ankiety zostały przeprowadzone:

- w szkołach podstawowych – 56 ankiet,
- w gimnazjach – 6 ankiet,
- w przedszkolach – 10 ankiet,
- w instytucjach pomocy społecznej – 21 ankiet,
- w instytucjach kulturowych – 12 ankiet

Kwestionariusz ankiety składał się z 6 pytań podzielonych na części tematyczne oraz z metryczki:

1. Ocena sytuacji materialno-bytowej w rodzinach w gminie Libiąż.
2. Ocena najczęściej występujących problemów w rodzinach.
3. Natężenie problemów w rodzinach w gminie Libiąż.
4. Ocena przyczyn występujących problemów w rodzinach.
5. Działania zmierzające do zapobiegania lub ograniczenia występujących problemów.
6. Wskazanie instytucji i organizacji, które przez swoją działalność mają wpływ na poprawę sytuacji rodzin.

Osoby ankietowane wskazały, że coraz większa liczba rodzin wymaga systematycznego wsparcia i pomocy – 15 osób. Sytuację materialno-bytową w rodzinach w gminie Libiąż jako dobrą, lecz wymagającą wsparcia i pomocy w wypełnianiu niektórych swoich funkcji, oceniło 86 osób. Tylko 4 osoby wskazały, że rodziny funkcjonują prawidłowo.

Jako najczęściej występujące problemy w rodzinie ankietowani wskazali:

- brak umiejętności komunikacji – 71 osoby
- osłabienie więzi rodzinnych – 62 osoby
- uzależnienia – 60 osób
- brak wzorców – dziedziczenie negatywnego stylu życia – 59 osób
- bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego – 44 osoby
- przemoc - 22 osób
- trudności mieszkaniowe – 17 osób
- niepełnosprawność – 13 osób
- ubóstwo – niewystarczające dochody – 13 osób
- bezrobocie – 10 osób
- brak umiejętności funkcjonowania w środowisku, izolacja, marginalizacja – 8 osób
- długotrwała choroba – 8 osób.

Osoby ankietowane wskazywały również na występowanie takich problemów, jak: trudności mieszkaniowe, przemoc w rodzinach, brak umiejętności funkcjonowania w środowisku, izolacja, marginalizacja, niepełnosprawność i długotrwała choroba.

Oceniając natężenie problemów w rodzinach, aż 72 ankietowanych wskazało na tendencje wzrostową występujących problemów, tylko 10 osób stwierdziło, że tendencja jest malejąca, pozostałe określiły jako tendencję utrzymującą się na stałym poziomie.

Na pytanie dotyczące przyczyn występowania problemów w rodzinach osoby ankietowane wskazały jako problem dominujący „uzależnienia” – 79 osób. Ponadto inne przyczyny to:

- niepełna rodzina – samotne wychowywanie dzieci przez jednego z rodziców – 71 osób

- kariera zawodowa rodziców, brak czasu dla dzieci – 71 osób
- brak poczucia stabilizacji w związkach nieformalnych – 51 osób
- zmiana modelu rodziny z wielopokoleniowej – 46 osób
- konieczność wyjazdu za granicę w poszukiwaniu pracy przez jednego lub obojga rodziców – 44 osoby
- brak „nadzoru społecznego”, anonimowość, brak zainteresowania ze strony środowiska lokalnego – 40 osób
- zła sytuacja materialna – 32 osoby
- brak pracy – 25 osób
- izolacja i problemy związane ze sprawowaniem opieki nad chorym lub niepełnosprawnym członkiem rodziny – 25 osób.

Oceniając wyniki ankiet należy zauważyć, że system pomocy rodzinie powinien wspierać rodzinę w wypełnianiu jej funkcji w różnym stopniu, a w niektórych przypadkach objąć ją kompleksowym wsparciem i pomocą.

W następnej części ankietowani zostali zapytani o działania, jakie należy podjąć celem zapobiegania lub ograniczenia występowania problemów w rodzinach. Osoby badane oceniały poszczególne działania w skali od 0 do 10 w podziale na funkcje, jakie rodzina powinna wypełniać.

Działania zmierzające do wzmocnienia lub nabycia przez rodziców prawidłowych umiejętności opiekuńczo-wychowawczych.

W tym obszarze ankietowani jako najważniejsze wskazali wzmocnienie umiejętności w zakresie:

- konstruktywnego rozwiązywania konfliktów – stopień ważności 8,6 w 10 stopniowej skali,
- prawidłowej komunikacji w rodzinie – stopień ważności 8,3 w 10 stopniowej skali,
- rozpoznawania problemów i potrzeb rozwojowych dziecka (emocjonalnych, intelektualnych i fizycznych) – stopień ważności 8,0 w 10 stopniowej skali,
- kształtowania norm i wartości rodzinnych – stopień ważności 7,9 w 10 stopniowej skali,
- stosowania właściwych metod wychowawczych – stopień ważności 7,8 w 10 stopniowej skali,
- organizacji czasu wolnego dla rodziny i dziecka – stopień ważności 7,1 w 10 stopniowej skali,
- zabezpieczenia właściwej opieki osobie zależnej w rodzinie – stopień ważności 6,4 w 10 stopniowej skali,
- pełnienia ról rodzicielskich – stopień ważności 5,8 w 10 stopniowej skali .

Działania zmierzające do wzmocnienia lub nabycia przez rodziców prawidłowych umiejętności prowadzenia gospodarstwa domowego.

Jako najważniejsze ankietowani wskazali konieczność podniesienia lub nabycia następujących umiejętności:

- przygotowanie pełnowartościowych, zróżnicowanych i ekonomicznych posiłków dostosowanych do wieku i potrzeb dzieci – stopień ważności 7,23 w 10 stopniowej skali,
- określenie prawidłowej hierarchii potrzeb – stopień ważności 7,0 w 10 stopniowej skali,
- dbanie o higienę i zdrowy styl życia członków rodziny – stopień ważności 6,7 w 10 stopniowej skali,
- podział obowiązków w rodzinie – stopień ważności 6,6 w 10 stopniowej skali,
- racjonalne gospodarowanie budżetem – stopień ważności 6,0 w 10 stopniowej skali,
- utrzymanie czystości w domu – stopień ważności 6,0 w 10 stopniowej skali,
- organizowanie przestrzeni domu – stopień ważności 6,0 w 10 stopniowej skali.

Działania zmierzające do wzmocnienia lub nabycia prawidłowych umiejętności społecznego funkcjonowania.

Osoby ankietowane jako najważniejsze wskazały:

- komunikacja społeczna – stopień ważności 6,67 w 10 stopniowej skali,
- załatwianie spraw urzędowych – stopień ważności 6,63 w 10 stopniowej skali,
- korzystanie z własnych możliwości i uprawnień – stopień ważności 6,6 w 10 stopniowej skali,
- korzystanie z zasobów środowiska lokalnego – stopień ważności 6,20 w 10 stopniowej skali.

Działania zmierzające do zabezpieczenia potrzeb materialnych.

Ankietowani wskazali na wzmocnienie następujących obszarów:

- pomoc w formie usług opiekuńczych – stopień ważności 6,42 w 10 stopniowej skali,
- pomoc w formie dożywiania dzieci w szkołach i przedszkolach – stopień ważności 6,2 w 10 stopniowej skali,
- pomoc rzeczowa - stopień ważności 5,14 w 10 stopniowej skali,
- pomoc finansowa – stopień ważności 4,6 w 10 stopniowej skali,

Działania zmierzające do zwiększenia zakresu wsparcia i zagospodarowania czasu wolnego dla dzieci i młodzieży.

Jako najważniejsze w tym obszarze osoby badane wskazały:

- organizowanie zajęć pozalekcyjnych w szkołach – stopień ważności 8,3 w 10 stopniowej skali,
- rozszerzenie oferty zajęć kulturalno-sportowych w gminie – stopień ważności 6,62 w 10 stopniowej skali,
- zapewnienie miejsca w Świetlicy Środowiskowej – stopień ważności 6,9 w 10 stopniowej skali,
- organizowanie zajęć w świetlicach szkolnych – stopień ważności 6,9 w 10 stopniowej skali.

Działania zmierzające do zmiany sytuacji zawodowej.

Jako najważniejsze ankietowani wskazali:

- warsztaty w Klubie Integracji Społecznej – stopień ważności 6,9 w 10 stopniowej skali,
- poradnictwo i konsultacje (pomoc w przygotowaniu dokumentów aplikacyjnych, informacje o ofertach pracy) – stopień ważności 6,9 w 10 stopniowej skali,
- szkolenia zawodowe – stopień ważności 4,9 w 10 stopniowej skali.

W ostatnim pytaniu ankietowani wskazali instytucje i organizacje, które poprzez swoją działalność mogą przyczynić się do poprawy sytuacji w rodzinach. Najwięcej osób badanych wskazało Ośrodek Pomocy Społecznej – 96 osób, Świetlica Środowiskowa – 87 osób, powiatowe instytucje (w tym: Powiatowy Urząd Pracy, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny) – 79 osób, placówki oświatowe – szkoły, przedszkola – 68 osób, instytucje kultury (w tym LCK, Biblioteka) – 65 osób. Ankietowani wskazali również na organizacje kościelne, zespoły charytatywne, służbę zdrowia, Fundację Brata Alberta, Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczną, kuratorów sądowych, komitety osiedlowe.

Wyniki przeprowadzonych badań wskazują, że sytuacja materialno-bytowa rodzin w gminie Libiąż jest dobra, lecz wymaga systematycznego wsparcia i pomocy w wypełnianiu niektórych swoich funkcji.

W rodzinach pojawiają się problemy wynikające przede wszystkim z osłabienia więzi rodzinnych oraz braku umiejętności komunikacji w rodzinie. Ponadto występują również problemy materialne oraz wszelkie uzależnienia.

Określając przyczyny występowania problemów ankietowani wskazali zarówno przyczyny ekonomiczne, jak również przyczyny społeczne.

Przygotowując „Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021” wzięto pod uwagę działania, jakie należy podjąć w gminie Libiąż celem ograniczenia lub zapobiegania występowania problemów w rodzinie. Skuteczność podejmowanych działań będzie możliwa jeżeli zostaną uwzględnione wszystkie aspekty problemowe, a dążenia do rozwiązania będzie oparte na kompleksowym i interdyscyplinarnym podejściu. W realizację poszczególnych zadań należy zaangażować wszystkie zasoby gminy: instytucje, organizacje pozarządowe, stowarzyszenia, placówki oświatowe,

służbę zdrowia i inne. Należy również wykorzystać ofertę powiatowych instytucji zajmujących się pracą na rzecz rodzin.

ROZDZIAŁ 4: Działania realizowane w zakresie wsparcia dziecka i rodziny w gminie Libiąż.

Praca socjalna i konsultacje ze specjalistami.

Pracownicy socjalni realizując pracę socjalną, podejmują wszelkie działania, które ukierunkowane są na pomoc indywidualnym osobom oraz rodzinom w zaspakajaniu ich potrzeb, lepszym dostosowaniu się do zasad życia społecznego i poprawę życia.

Praca socjalna, prowadzona przy użyciu instrumentów aktywnej integracji w oparciu o ocenę i diagnozę sytuacji osób i rodzin, ma na celu profesjonalne, systematyczne i całościowe, adekwatne do potrzeb rodziny udzielenie wsparcia.

W ramach pracy socjalnej najczęstszymi sprawami załatwianymi przez pracowników są:

- pomoc w uzyskaniu pracy lub zasiłku dla bezrobotnych, świadczeń z ubezpieczenia społecznego, świadczeń alimentacyjnych,
- pomoc w uzyskaniu orzeczenia o stopniu niepełnosprawności, wypełnianiu wniosków na turnusy rehabilitacyjne,
- wydawanie zaświadczeń do wniosków o stypendia,
- załatwienie spraw związanych z przymusowym leczeniem psychiatrycznym,
- pomoc w ustaleniu korzystnych warunków spłaty zadłużenia np. w bankach, spółdzielniach, zakładzie energetycznym itp.

Działania pracowników socjalnych są wspierane przez konsultantów prawnika i psychologa.

Konsultant prawnik prowadzi poradnictwo z zakresu prawa pracy, ubezpieczeń społecznych, prawa cywilnego, a w szczególności prawa rodzinno-opiekuńczego. Najczęstszymi sprawami są: pozew o alimenty, wnioski o ustalenie ojcostwa, sprawy mieszkaniowe, występowanie o ograniczenie lub pozbawienie władzy rodzicielskiej, ustalenie opiekuna prawnego czy rodziny zastępczej.

Konsultant psycholog prowadzi pracę z rodzinami, w których występują konflikty z młodzieżą i rodzicami w zakresie trudności wychowawczych, przeprowadza badania dzieci, które mają trudności w nauce i udziela porad dla rodziców.

Tabela nr 7. - Poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, przeciwdziałania przemocy, reintegracja zawodowa, poradnictwo dla osób starszych, niepełnosprawnych, przewlekle chorych)

Rodzaj poradnictwa	Liczba osób, którym udzielono wsparcia w ramach poradnictwa	
	2016 rok	2017 rok
prawne, psychologiczne	630	446
przeciwdziałanie przemocy	36	20
reintegracja społeczna i zawodowa w KIS	301	201

▪ **Placówka Wsparcia Dziennego**

Świetlica Środowiskowa w Libiążu jest jednostką organizacyjną Gminy Libiąż, działającą w formie jednostki budżetowej. Jest placówką wsparcia dziennego, której obszarem działania jest teren Gminy Libiąż. Placówka prowadzi działania w formie opiekuńczo-wychowawczej, natomiast w okresie wakacji i ferii dodatkowo w formie opiekuńczo-rekreacyjnej. Nadzór nad działalnością Świetlicy Środowiskowej sprawuje Burmistrz Libiąża. Pobyt w Świetlicy Środowiskowej jest nieodpłatny.

Świetlica organizuje zajęcia:

- dydaktyczno-wyrównawcze,
- profilaktyczno-terapeutyczne,
- plastyczne i techniczne,
- komputerowe.

Świetlica wyposażona jest w komputery z łączem internetowym, sprzęt sportowy z dostępem do boiska i sali gimnastycznej. Latem można skorzystać z basenu.

Świetlica Środowiskowa adresuje swoją pomoc do dzieci pochodzących z rodzin ubogich, niepełnych, dysfunkcyjnych, z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi. Działania podejmowane przez pracowników Świetlicy mają na celu udzielenie pomocy terapeutycznej dziecku, a także jako element pracy socjalnej – jego rodzinie – poprzez wspieranie jej w pokonywaniu różnego rodzaju trudności.

Świetlica Środowiskowa zapewnia dzieciom opiekę 5 razy w tygodniu, w godzinach popołudniowych. Podczas pobytu w Świetlicy dzieci otrzymują posiłek (bułka, herbata, słodycze lub owoce).

Obok stałych zajęć prowadzonych na terenie Świetlicy dzieci biorą udział w imprezach organizowanych zarówno przez wychowawców, jak też w gminnych imprezach (wesołe podwórko, gry i zabawy na basenie), często organizuje się spotkania przy ognisku i w plenerze. Dzieci biorą udział w wycieczkach autokarowych, pieszych i rowerowych.

Przez cały rok pracownicy Świetlicy utrzymują ścisłą współpracę ze szkołami, Ośrodkiem Pomocy Społecznej. Wychowawcy kontaktują się z pedagogami

szkolnymi, wychowawcami klas, uzyskując informacje na temat sytuacji dzieci w szkole, ich postępów w nauce, ewentualnych zagrożeń. Uzyskane informacje pozwalają na dostosowanie metody pracy do indywidualnych potrzeb dzieci. Temu celowi służą także organizowane na terenie Świątlicy „zespoły wychowawcze” z udziałem pracowników placówki, pedagogów szkolnych, a także w miarę potrzeb innych specjalistów np. psychologa, pracowników socjalnych.

▪ **Punkt mediacyjny**

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011 roku wskazuje, że praca z rodziną powinna być prowadzona m.in. w formie mediacji. Mediacja jest bardzo skuteczną i szybką metoda pomocy rodzinie. Jednak w systemie pomocy dziecku i rodzinie wykorzystywana w niewielkim stopniu.

Sytuacje konfliktowe zdarzają się w każdej rodzinie. Bywa tak, że strony konfliktu są tak zaangażowane w ciągłe obwinianie się, pretensje, żale, ataki i kłótnie, że nie potrafią spojrzeć na swoje problemy z dystansem. Strony będące w konflikcie nie mogą sobie poradzić z dzielącymi je różnicami. Wtedy na ich prośbę (mediacja pozasądowa) lub za ich zgodą (mediacja sądowa) interweniuje w spór neutralna osoba trzecia – mediator.

Mediacja to sposób na rozwiązanie konfliktu z udziałem mediatora. Mediacja jest rozmową na temat możliwych rozwiązań zaistniałego konfliktu, w atmosferze wzajemnego poszanowania oraz zrozumienia potrzeb i interesów obydwu stron. Mediator pomaga spierającym się stronom rozważyć wszystkie możliwe rozwiązania, negocjować je w celu osiągnięcia dobrowolnego i obustronnie satysfakcjonującego porozumienia.

Mediacja ma na celu:

- udzielenie osobom będącym w konflikcie pomocy w osiągnięciu wzajemnie akceptowalnego porozumienia dotyczącego spornych kwestii,
- budowanie prawidłowych relacji między członkami rodziny i środowiska lokalnego.

Postępowania mediacyjne w Punkcie Mediacyjnym przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Libiążu są prowadzone przez pracowników Ośrodka wpisanych w Sądzie Okręgowym w Krakowie do wykazu osób godnych zaufania i wyrażających gotowość przeprowadzenia postępowania mediacyjnego ds. karnych oraz ds. rodzinnych – zgłoszone na listę stałych mediatorów przez OPS w Libiążu do Sądu Okręgowego w Krakowie.

Tabela nr 8 – Postępowanie w Punkcie Mediacyjnym prowadzone w latach 2016 i 2017.

Rodzaj sprawy	2016 rok – ilość spraw	2017 rok – ilość spraw
ustalenie zasad separacji, rozvodu lub pozostawania w związku	5	4
uzgodnienie warunków sprawowania opieki nad dziećmi, zobowiązań finansowych (alimenty) oraz ustaleń dotyczących kontaktów z dziećmi	33	51
przestrzeganie zasad współżycia społecznego (przemoc) oraz podjęcie leczenia odwykowego	2	6

Powyższych liczb nie należy sumować, gdyż prowadzone z osobami zainteresowanymi postępowania dotyczyły niejednokrotnie kilku problemów i w takim aspekcie były rozpatrywane.

- **Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób i rodzin z problemem przemocy oraz Zespół Interdyscyplinarny d.s. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.**

W 2016 i 2017 roku swoją działalność kontynuował Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób i rodzin z problemem przemocy. Głównym zadaniem Punktu jest informacja, edukacja oraz wsparcie wobec osób i rodzin z problemem przemocy.

Tabela nr 9 - Działalność Punktu Konsultacyjno-Informacyjnego w latach 2016 – 2017

	2016 rok	2017 rok
Liczba dyżurów	100	100
Liczba załatwionych spraw	46	29
Liczba osób, którym udzielono wsparcia	36	20

W dniu 1 sierpnia 2010 r. weszła w życie nowelizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nałożyła na gminę obowiązek podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności w ramach pracy w zespole interdyscyplinarnym.

Zadaniem Zespołu Interdyscyplinarnego jest integrowanie i koordynowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności poprzez:

- diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie,
- podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie celem jego przeciwdziałania,
- inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie,
- rozpowszechnianie informacji o możliwościach, osobach, instytucjach świadczących pomoc w środowisku lokalnym.

Zespół Interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach.

W skład grup roboczych wchodzi przedstawiciele: Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, kuratorzy sądowi.

W ramach przeciwdziałania przemocy w 2017 roku Ośrodek realizował zadania:

1. Informacyjno-edukacyjne : na stronie internetowej OPS w Libiążu www.libiaz.pl - w zakładce „PRZEMOC W RODZINIE” oraz „PUNKT MEDIACYJNY”, znajdują się informacje dotyczące punktu mediacyjnego, problematyki przemocy z uwzględnieniem instytucji świadczących pomoc na rzecz ofiar przemocy w rodzinie, możliwości uzyskania wsparcia w ramach działalności OPS, liczba wyświetleń 979.
2. Zakładka „PRZEMOC W RODZINIE” znajduje się także na stronie internetowej Urzędu Miejskiego w Libiążu- zakładka: Ośrodek Pomocy Społecznej
3. W 2017 roku swoją działalność kontynuował Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla Osób i Rodzin z Problemem Przemocy (poniedziałek od 14.00 do 16.00 i czwartek od 13.00 do 16.00). W okresie od I-XII 2017 r. w trakcie 100 dyżurów, załatwiono 29 spraw. Wsparcia kompleksowego udzielono 20 osobom.
4. Punkt Mediacyjny działający przy OPS w Libiążu pełni dyżury w każdy wtorek w godz. od 15.00 do 17.00. W okresie od I-XII 2017 r. mediator przeprowadzał postępowania mediacyjne w 64 rodzinach uwikłanych w konflikty.
5. W 2017 roku nadal działał telefon zaufania przy OPS w Libiążu. Dyżury pełnione były codziennie od poniedziałku do piątku. W okresie od I-XII 2017 r. pracownicy socjalni pełnili 250 dyżurów przy telefonie zaufania (załatwiono 59 spraw). Wsparcia udzielono 49 osobom.

6. W ramach działań profilaktycznych w trakcie organizowanych spotkań Grupy Samopomocowej, Grupy Wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie, oraz w Punkcie Konsultacyjno- Informacyjnym dla Osób i Rodzin z Problemem Przemocy, w Punkcie Aktywności Obywatelskie, w Klubie Integracji Społecznej, w MCM w Libiążu oraz w przychodniach w Gromcu i w Żarkach, w Bibliotece Miejskiej, Komisariacie Policji , GKRPA w Libiążu, w trakcie kampanii profilaktycznych rozdawane były ulotki, wizytówki . Plakaty umieszczano również na tablicach ogłoszeń Urzędu Miejskiego, MCM, OSP Moczydło i przy ul. Floriańskiej.
7. W roku 2017 odbyły się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Wdrożonych zostało 26 procedur „Niebieskie Karty”.
8. W okresie od III-XII.2017 r. odbyły się 24 spotkania (2 razy w m-cu po 2 godz.) Grupy Wsparcia dla osób doświadczających przemocy. Spotkania prowadzone były przez specjalistę ds. przeciwdziałania przemocy oraz psychologa. W spotkaniach Grupy Wsparcia uczestniczyło 8 kobiet (osoby dotknięte przemocą).
9. Prawnik udzielił porad prawnych - 7 rodzinom, w tym 11 osobom z problemem przemocy, Konsultant psycholog udzielił wsparcia- 15 rodzinom, w tym 41 osobom z problemem przemocy.
10. Inna działalność dotycząca przeciwdziałania przemocy rodzinie:
 - W dniu 16 marca 2017r odbyło się spotkanie edukacyjno - informacyjne w Świetlicy Środowiskowej w Libiążu ul. Górnicza 11 , dotyczące problematyki przemocy „ Agresja i przemoc wśród dzieci i młodzieży”. W spotkaniu uczestniczyło 15 dzieci biorących udział w zajęciach Świetlicy Środowiskowej.
 - W dniu 26 kwietnia 2017r OPS w Libiążu przystąpił do Konkursu Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego- Wydział Polityki Społecznej „ Dobre Praktyki w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Gminie Libiąż”
 - W maju 2017r Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Libiążu włączył się do ogólnopolskiej kampanii społecznej „Wybieram Pomoc” pod patronatem Ministerstwa Rodziny , Pracy i Polityki Społecznej umieszczając na stronie internetowej OPS w Libiążu informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie.
 - Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Libiążu umieścił na stronie internetowej informacje dotyczące X edycji ogólnopolskiego konkursu „ Policjant, który mi pomógł „ , pod patronatem Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „ Niebieska Linia” Instytutu

Psychologii Zdrowia PTP, włączając się tym samym do ogólnopolskiej Kampanii.

- Rozpowszechniano na terenie gminy Libiąż aktualne materiały informacyjne (ulotki, plakaty, wizytówki i poradniki min: w placówkach oświatowych, placówkach służby zdrowia, GKRPA, Komisariacie Policji w Libiążu, Świetlicy Środowiskowej, Urzędzie Miejskim w Libiążu)
- Grupa samopomocy dla matek mających problemy opiekuńczo- wychowawcze z dziećmi – 11 osób. Miejsce spotkań – PAO Libiąż .
- W dniu 27.06.2017r w PAO w Libiążu ul. Makowa 2 odbyło się spotkanie edukacyjno- informacyjne „Rodzina w sytuacji kryzysu, gdzie szukać pomocy na terenie gminy Libiąż i powiatu chrzanowskiego” prowadzone przez pracowników socjalnych OPS w Libiążu. Liczba uczestników – 4 – osoby uczestniczące w Programie Aktywizacja i Integracja (bezrobotni)
- 9.09.2017r OPS w Libiążu, ZI wraz z współorganizatorami przeprowadził KAMPANIE SPOŁECZNĄ „Ruch i zabawa nasza wspólna sprawa, chroń dzieci w sieci, profilaktyka uzależnień gier komputerowych, e-narkotyków i cyberprzemocy”. Głównym celem kampanii społecznej było uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w rodzinie, wzmocnienie więzi rodzinnych oraz integracja mieszkańców gminy Libiąż.
- W okresie od X-XII.2017r. konsultant psycholog prowadził konsultacje psychologiczne w rodzinach osób dotkniętych przemocą w rodzinie lub zagrożonych wystąpieniem przemocy w wymiarze 16 godzin miesięcznie. Łącznie w okresie od X-XII.2017r 48 godzin. Wsparciem objęto 7 rodzin - 20 osób.
- 26.10.2017r mediatorzy z OPS w Libiążu przeprowadzili warsztaty profilaktyczne „Rozwiązuję konflikty bez przemocy” w PAO w Libiążu. Uczestnicy - 13 rodziców z terenu gminy Libiąż. Warsztaty przeprowadzono również w SP Nr 4 w Libiążu. Uczestnikami było 18 uczniów.
- 27.10.2017r.warsztaty profilaktyczne przeprowadzone zostały w Zespole Szkół w Żarkach- uczestniczyło 22 uczniów oraz w Szkole Podstawowej Nr 1 w Libiążu, gdzie uczestnikami było 23 uczniów. Łącznie w warsztatach uczestniczyło- 13 rodziców oraz 63 uczniów.
- W listopadzie 2017r Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu oraz Zespół Interdyscyplinarny d/s Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie włączył się do Ogólnoświatowej Kampanii 19 dni Przeciwko Przemocy.
- W ramach podjętych działań w dniu 6.11.2017r pracownicy socjalni przeprowadzili spotkanie edukacyjno- informacyjne dla dzieci i młodzieży ze

Świetlicy Środowiskowej w Libiążu,, Mobbing w szkole. Charakterystyka tego zjawiska i jego zapobieganie” W spotkaniu uczestniczyło 18 dzieci

- 9.11.2017r wychowawcy Świetlicy Środowiskowej zorganizowali dzieciom wycieczkę do Komendy Powiatowej Policji w Chrzanowie, gdzie odbyła się prelekcja dotycząca odpowiedzialności karnej nieletnich za ich zachowania i niewłaściwe działania min. w szkole. Zapoznano dzieci i młodzież z przepisami zawartymi w Ustawie o Postępowaniu w Sprawach Nieletnich, przeciwdziałaniu objawom demoralizacji i przestępczości nieletnich.
- 16.11.2017r w PAO w Libiążu dzieci uczestniczyły w projekcji filmowej dotyczącej występowania zjawiska przemocy.
- 20.11.2017r W PAO w Libiążu odbyły się warsztaty plastyczne dla dzieci i młodzieży. Motywem przewodnim warsztatów było przeciwdziałanie przemocy i agresji rówieśniczej.
- 29.11.2017r w PAO w Libiążu odbyło się zakończenie kampanii oraz podsumowanie wiedzy i nabytych umiejętności. W spotkaniach uczestniczyło 20 dzieci.
- W okresie od 25.10.2017 r. do 12.11.2017 r. - 22 dzieci uczestniczące w zajęciach Świetlicy Środowiskowej w Libiążu wzięły udział w konkursie plastycznym „BUDUJEMY ŚWIAT BEZ PRZEMOCY”. Realizatorem konkursu była Fundacja „Po Drugie”.

Tabela Nr 10. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w latach 2016 - 2017

	2016 rok	2017rok
Liczba spotkań Zespołu Interdyscyplinarnego	5	4
Liczba sporządzonych NK	54	26
Liczba zakończonych NK	69	56

Telefon zaufania przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Libiążu

Telefon zaufania świadczy doraźną pomoc, gwarantującą możliwość anonimowej wymiany myśli tym osobom, które przeżywają trudności natury moralnej, społecznej lub psychologicznej i próbują pokonać osamotnienie, uzależnienia, depresje, poczucie beznadziejności itp.

W Ośrodku Pomocy Społecznej w Libiążu dyżury telefonu zaufania pełnione są codziennie od poniedziałku do piątku. Pracownicy socjalni udzielają pomocy w zakresie informowania, edukowania oraz wsparcia dla osób i rodzin doświadczających bezradności w trudnych sytuacjach życiowych.

Tabela nr 11. Dyżury telefonu zaufania pełnione w lata 2016 – 2017.

	2016 rok	2017 rok
Liczba dyżurów	252	250
Liczba spraw	75	59
Liczba osób objętych wsparciem	58	49

▪ **Grupa wsparcia oraz grupa samopomocy**

Przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Libiążu działa Grupa Wsparcia dla Osób Dotkniętych Problemem Przemocy w Rodzinie.

Celem spotkań grupy jest:

- pomoc w wyjściu z izolacji,
- wzmacnianie szacunku do samego siebie,
- poszerzenie wiedzy o procedurach prawnych i możliwościach pomocy psychologicznej, socjalnej, medycznej,
- ułatwienie uczestnikom dzielenia się swoimi doświadczeniami,
- wzajemne wsparcie w sytuacjach kryzysowych.

W roku 2016 odbyło się 20 spotkań grupy, w spotkaniach uczestniczyło 15 kobiet. W 2017 roku w 24 spotkaniach uczestniczyło 8 kobiet dotkniętych problemem przemocy.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu zainicjował spotkania **grupy samopomocy dla matek mających problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi.** Celem grupy jest dostarczenie rodzicom podstawowej wiedzy z zakresu psychologii rozwojowej i wychowawczej dziecka oraz zapoznanie ich ze skutecznymi metodami wychowawczymi. Uwrażliwienie rodziców na potrzeby dziecka i uczenie podstawowych umiejętności przydatnych w procesie wychowawczym, m.in. takich jak:

- umiejętność aktywnego słuchania,
- formułowanie komunikatów do dziecka,
- umiejętność rozpoznawania i wyrażania własnych emocji,
- radzenia sobie ze złością,
- stosowania odpowiednich wzmocnień,
- poznanie faz rozwojowych dziecka,
- znajomość postaw rodzicielskich,
- radzenia sobie z agresją i uzależnieniem dziecka.

Biorąc udział w zajęciach grupowych rodzice mogą również skorzystać z okazji do podzielenia się własnymi doświadczeniami, trudnościami i tym samym korzystać ze wsparcia oferowanego przez grupę.

W trakcie spotkań ze specjalistami mają również możliwość nabycia wiedzy z różnych dziedzin np. prawa rodzinnego, spraw dotyczących przemocy, psychologii.

ROZDZIAŁ 5: Innowacyjne działania z zakresu reintegracji społecznej i zawodowej.

Dla rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji ważne jest udzielanie pomocy materialnej, ale coraz częściej równie ważne jest podejmowanie działań skierowanych na przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, w tym na reintegrację zawodową i społeczną, a także prowadzenie pracy socjalnej i terapeutycznej w rodzinie w celu wyeliminowania negatywnych postaw i zachowań.

Niezbędne jest stosowanie nowych narzędzi pracy socjalnej w postaci wsparcia asystenta rodziny, działań podejmowanych w ramach projektów oraz metod pracy opartych na działaniach środowiskowych.

5.1. Indywidualna asysta rodzinna jako forma wsparcia rodzin wieloproblemowych.

Asystentura rodziny polega na towarzyszeniu rodzinie z dziećmi w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji życiowej z wykorzystaniem mocnych stron członków rodziny, zasobów rodziny pochodzenia i rodziny dalszej, społeczności lokalnej i zasobów instytucjonalnych. Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenie gospodarstwa domowego, radzenia z sytuacjami dnia codziennego rodziców lub opiekunów dzieci. Efektem powinno być odzyskanie przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem, które pozwala im być samodzielnym oraz tak wypełniać role rodzica, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu w 2010 roku wprowadził nową formę wsparcia dla rodzin mających trudności opiekuńczo-wychowawcze, bezradnych w prowadzeniu gospodarstwa domowego, często długotrwale korzystających z pomocy społecznej, w których występują różnego rodzaju dysfunkcje, w formie wsparcia asystenta rodziny. Wprowadzenie tej formy pomocy od 2012 roku jest finansowane w ramach dotacji z „Programu asystent rodziny i koordynator rodzinnej pieczy zastępczej”.

Asystent rodziny wspólnie z pracownikami socjalnymi sporządza indywidualne plany pracy z rodziną, dzięki którym podjęte zostały działania aktywizujące, mobilizujące i motywujące, mające na celu rozwiązywanie podstawowych problemów istniejących w środowiskach rodzinnych oraz poprawę funkcjonowania poszczególnych członków rodziny w środowisku zamieszkania, pracy, nauki. Rola asystenta polega na całościowym wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Proces planowania pracy z rodziną opiera się na zasadzie dobrowolności, rodzina musi wyrazić zgodę na aktywną współpracę z asystentem rodziny. Głównym celem pracy asystenta jest pomoc rodzinie w zachowaniu integralności, przeciwdziałanie konieczności umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, poprzez pomoc w osiągnięciu przez rodzinę podstawowego poziomu stabilności życiowej. Asystent ma za zadanie niesienie pomocy rodzinom dysfunkcyjnym w rozwiązywaniu problemów wychowawczych, socjalnych, w tym

w prowadzeniu gospodarstwa domowego i innych obowiązków rodzicielskich. Asystent powinien wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny, poprzez indywidualne podejście do rodziny i jej problemów, wzbudzenie wiary we własne siły poszczególnych członków oraz podniesienie ich samooceny. W celu kształtowania prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych asystent udziela rodzicom indywidualnych konsultacji wychowawczych oraz motywuje ich do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców. Asystent rodziny systematycznie współpracuje z innymi instytucjami i podmiotami na rzecz dziecka i rodziny.

**Tabela nr 12. Wsparcie asystenta rodziny w gminie Libiąż
w latach 2012 – 2017**

2012 rok – dwóch asystentów rodziny		2013 rok – dwóch asystentów rodziny		2014 rok – dwóch asystentów rodziny		2015 rok – dwóch asystentów rodziny	
liczba rodzin	liczba dzieci w rodzi nach	liczba rodzin	liczba dzieci w rodzi nach	liczba rodzin	liczba dzieci w rodzinach	liczba rodzin	liczba dzieci w rodzinach
17	24	23	48	18	37	22	46

2016 rok – trzech asystentów rodziny		2017 rok – dwóch asystentów rodziny	
liczba rodzin	liczba dzieci w rodzinach	liczba rodzin	liczba dzieci w rodzinach
27	57	26	48

Dane uzyskane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Chrzanowie obrazują liczbę dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej z terenu gminy Libiąż.

Tabela nr 13. Dzieci przebywające w pieczy zastępczej z terenu gminy Libiąż w latach 2016-2017

Liczba dzieci z terenu gminy umieszczonych w rodzinnej pieczy zastępczej:	
Spokrewnione rodziny zastępcze	7 dzieci
Niezawodowe rodziny zastępcze	4 dzieci
Zawodowe rodziny zastępcze	-
Zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1 dziecko (przeniesione z instytucjonalnej pieczy zastępczej)
Zawodowe rodziny zastępcze pełniące funkcję specjalistyczną	-
Rodzinne domy dziecka	-
Liczba dzieci z terenu gminy umieszczonych w instytucjonalnej pieczy zastępczej:	
Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu socjalizacyjnego	5 dzieci
Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu interwencyjnego	-
Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego	2 dzieci
Placówki opiekuńczo-wychowawcze typu specjalistyczno-terapeutycznego	1 dziecko

WSPARCIE ASYSTENTA RODZINY W RAMACH USTAWY O WSPARCIU KOBIET W CIĄŻY I RODZIN „ZA ŻYCIEM”

W dniu 1 stycznia 2017 r. weszła w życie ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wspierania kobiety w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2016 r. poz. 1860).

Kobiety i rodziny, które oczekują narodzin niepełnosprawnego dziecka oraz te, które urodzą takie dziecko i będą go wychowywać, mogą liczyć na wsparcie w ramach realizacji ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.

Zgodnie z przepisami ustawy Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu zapewnia takim kobietom, rodzinom dostęp do:

- Wypłaty jednorazowego świadczenia w wysokości **4000 zł**

- Informacji w zakresie rozwiązań wspierających rodziny oraz kobiet w ciąży,
- Poradnictwa prawnego,
- Wsparcia psychologicznego,
- Świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej

Wsparcie obejmuje także zapewnienie dostępu rodzinom, w szczególnych sytuacjach, do poradnictwa w zakresie rozwiązań wspierających rodzinę. Poradnictwo będzie dotyczyło realizacji indywidualnych potrzeb rodziny. Będzie ona mogła skorzystać ze wsparcia psychologicznego, pomocy prawnej (w szczególności w zakresie praw rodzicielskich i uprawnień pracowniczych), a także poradnictwa w zakresie przewycięzania trudności w pielęgnacji i wychowaniu dziecka, dostępu do rehabilitacji społecznej i zawodowej oraz świadczeń opieki zdrowotnej.

Poradnictwo w ww. zakresie, dla kobiet posiadających dokument potwierdzający ciążę, ich rodzin lub rodziny z dzieckiem posiadającym zaświadczenie, o którym mowa w art. 4 ust.3, koordynowane będzie przez asystenta rodziny. Koordynacja ta ma polegać na opracowaniu katalogu wsparcia możliwego do uzyskania oraz występowaniu przez asystenta rodziny do odpowiednich podmiotów w celu umożliwienia skorzystania ze wsparcia.

Wsparcie asystenta rodziny polega na:

- 1) Udzieleniu informacji w zakresie dostępu do instrumentów polityki na rzecz rodziny,
- 2) Reprezentacji kobiety przed instytucjami i urzędami,
- 3) Udzieleniu wsparcia psychologicznego,
- 4) Udzieleniu pomocy w przewycięzaniu problemów wychowawczych oraz problemów prawnych,
- 5) Wsparciu w realizacji codziennych obowiązków.

Przykładowe formy wsparcia oferowane przez asystenta rodziny:

- ✓ Doradztwo w zakresie form i miejsc wsparcia
- ✓ Poradnictwo oferowane kobietom w ciąży i ich rodzinom
- ✓ Poradnictwo w zakresie pielęgnacji i opieki nad niemowlęciem
- ✓ Pomoc w codziennej organizacji życia rodziny, planowanie sposobów spędzania wspólnego wolnego czasu,
- ✓ Nauka sprawnego wykonywania obowiązków domowych

- ✓ Doradztwo w zakresie zarządzania budżetem domowym
- ✓ Informowanie, jak działają urzędy, placówki wsparcia rodziny i dziecka
- ✓ Pomoc w sprawach urzędowych, wspieranie rodziny w kontaktach z pracownikami szkoły, przedszkola, sądu, poradni, przychodni, policji, urzędów i innych instytucji,
- ✓ Pomoc w zakresie możliwości podniesienia kwalifikacji zawodowych i poszukiwaniu pracy.
 - W 2017 r. ze wsparcia w formie Wypłaty jednorazowego świadczenia w wysokości 4000 zł skorzystały dwie rodziny.

5.2. Klub Integracji Społecznej – jako kompleksowa forma wsparcia rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Jednym z najważniejszych problemów dotyczących rodziny w Gminie Libiąż, w aspekcie podjęcia zatrudnienia, jest możliwość pogodzenia życia rodzinnego z życiem zawodowym. Na terenie gminy funkcjonuje niewiele zakładów pracy, częstym zjawiskiem jest praca „na czarno” oraz zatrudnienie na umowy cywilnoprawne. Z informacji uzyskanych z Powiatowego Urzędu Pracy w Chrzanowie wynika, iż w 2017 roku problemem tym dotkniętych było 497 osób z gminy Libiąż. Stopa bezrobocia na dzień 31 grudnia 2017 roku w powiecie chrzanowskim wynosiła 8,6 %, w województwie małopolskim 5,3% (*informacje na podstawie danych z GUS*).

Brak pracy w pierwszej kolejności odbija się negatywnie na sytuacji materialnej osób bezrobotnych. Pojawiają się ostre cięcia w zakresie wszelkich ponadpodstawowych potrzeb. Z biegiem czasu sytuacja materialna jeszcze bardziej się pogarsza i dochodzą problemy z terminowym płaceniem rachunków, a potem pojawiają się długi. Problemy finansowe przedkładają się na sytuację rodzinną, często dochodzi do kłótni i konfliktów. Długotrwałe bezrobocie negatywnie wpływa na dzieci nie tylko ze względu na ograniczone szanse edukacyjne, ale i na zagrożenie przejmowania stylu życia bezrobotnych rodziców.

Rodziny zamieszkujące gminę Libiąż, które dotknięte są problemem bezrobocia, znajdują się w trudnej sytuacji życiowej. Brak pracy przyczynia się do powstania wielu problemów, takich jak: trudna sytuacja finansowa, konflikty wewnątrzrodzinne, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, uzależnienie od alkoholu, przemoc w rodzinie. Rodziny przytłoczone tymi problemami często tracą wiarę we własne siły i możliwości, co powoduje brak motywacji do zmiany swojej sytuacji życiowej. Wszystko to sprawia, że rodziny te są zagrożone wykluczeniem społecznym.

Bezrobocie w gminie i wiążące się z tym liczne problemy społeczne były głównym powodem utworzenia Klubu Integracji Społecznej w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Libiążu.

Głównym zadaniem KIS jest reintegracja społeczna i zawodowa osób długotrwale bezrobotnych na terenie gminy Libiąż poprzez działania mające na celu podniesienie kompetencji społecznych i zawodowych. Klub Integracji Społecznej jest jednostką otwartą na potrzeby lokalnego środowiska, a zakres świadczenia usług i działania są dostosowane na bieżąco do potrzeb i problemów mieszkańców gminy. Klub Integracji Społecznej udziela wsparcia w celu zintegrowania się rodzin o podobnych trudnościach życiowych. Pomaga jego członkom w samoorganizowaniu się i podejmowaniu przez nich wspólnych inicjatyw i przedsięwzięć w zakresie aktywizacji społecznej i zawodowej. Realizuje swoje zadania nie tylko wobec osób będących klientami Ośrodka Pomocy Społecznej, ale również wobec ogółu mieszkańców gminy. Prowadzi działania kompleksowe, tzn. udziela wsparcia i otacza opieką nie tylko uczestników, lecz również ich rodziny. Bardzo ważne jest indywidualne podejście do każdego z uczestników KIS. Szczególną rolę odgrywają tutaj indywidualna opieka doradcy zawodowego nad uczestnikami biorącymi udział w zajęciach oraz specjalistyczne poradnictwo indywidualnego pedagoga.

Klub Integracji Społecznej prowadzi reintegrację społeczną w wymiarach społecznym, kulturowym i obywatelskim. Jego działania przyczyniają się do odbudowania zniszczonych więzi i norm uznawanych w społeczeństwie obywatelskim oraz zmierzają do utożsamiania się z postawami odpowiedzialności wobec współmieszkańców.

5.3 Działania dla rodzin realizowane w ramach projektów finansowanych ze środków europejskich.

Od 2008 roku Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu realizuje projekty współfinansowane ze środków EFS w ramach PO Kapitał Ludzki skierowane do rodzin dysfunkcyjnych, w szczególności z powodu bezradności życiowej, bierności zawodowej i niezaradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.

Tabela nr 14. Projekty realizowane na rzecz rodzin przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu

Rok	Nazwa projektu	Grupa docelowa	Liczba rodzin/osób
2008 rok	„Rozwój aktywnych form integracji w gminie Libiąż”	Osoby długotrwale bezrobotne o niskich lub zdezaktualizowanych kwalifikacjach zawodowych, korzystające z pomocy	10 osób z gminy Libiąż

		społecznej, będące w wieku aktywności zawodowej.	
2009 rok	„Rozwój aktywnych form integracji w gminie Libiąż”.	Rodziny wieloproblemowe korzystające ze świadczeń pomocy społecznej z gminy Libiąż w wieku aktywności zawodowej.	15 rodzin z gminy Libiąż
2010 rok	„Aktywna młodzież”	Młodzież w wieku od 17-25 roku życia mieszkająca na Osiedlu Górniczym i Osiedlu Obieżowa.	20 osób
2010-2012	„Rozwój aktywnych form integracji w gminie Libiąż”.	Osoby i rodziny korzystające z pomocy społecznej, wieloproblemowe, niezatrudnione w wieku aktywności zawodowej oraz ich otoczenie.	2010 rok: Kontrakt 15 osób, PAL 23 osoby, 2011 rok: Kontrakt 15 osób, PAL 22 osoby, 2012 rok: Kontrakt 16 osób, PAL 27 osób.
2013-2015	„Rozwój aktywnych form integracji w gminie Libiąż”	Rodziny korzystające z pomocy społecznej, w których występują problemy społeczne, takie jak np. ubóstwo, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz zarządzania budżetem domowym, przemoc w rodzinie, bezrobocie.	2013 rok: Kontrakt 15 osób, PAL – 20. 2014 rok: Kontrakt – 12 osób, PAL – 20. 2015 rok: Kontrakt – 12 osób.
2016 rok – 2017 rok 2018 rok	„Aktywność społeczno-zawodowa w Gminie Libiąż”	Osoby niepracujące zamieszkujące gminę Libiąż.	2016 – dla 20 osób 2017 – dla 20 osób 2018 – dla 8 osób

2018 – 2019	„Złap szansę” Rozwój i wzmacnianie postaw społecznych u wychowanków Świetlicy środowiskowej w Libiążu	Rodziny z Libiąża z terenu osiedla: Flagówka, Górnicze oraz Obieżowa	Dla 40 uczestników.
----------------	--	--	---------------------

5.4. Działania o charakterze środowiskowym realizowane w ramach Centrum Aktywności Lokalnej.

W podejmowanych przez gminę działaniach nastawionych na rozwiązywanie problemów społecznych konieczne jest stosowanie właściwych metod oraz ich modyfikowanie w zależności od potrzeb. Wśród takich metod pracy środowiskowej w gminie Libiąż są Centrum Aktywności Lokalnej oraz Program Aktywności Lokalnej. Działania środowiskowe realizowane w ramach tych metod stanowią duże wsparcie dla rodzin niezaradnych życiowo.

Jednym z ważnych działań środowiskowych projektu systemowego było utworzenie Punktu Aktywności Obywatelskiej w 2010 roku dla mieszkańców gminy Libiąż. Celem jego działalności jest promowanie przedsięwzięć integrujących, prospołecznych, prozdrowotnych, edukacji nieformalnej poprzez informację o uprawnieniach, debaty społeczne oraz spotkania ze specjalistami z różnych dziedzin. Do Punktu może przyjść każdy mieszkaniec gminy Libiąż, który potrzebuje informacji o formach pomocy, chce skorzystać z usług dyżurujących specjalistów, wziąć udział w debatach społecznych i spotkaniach ze specjalistami. Każdy mieszkaniec gminy niezależnie od wieku może znaleźć dla siebie coś ciekawego, zajęcia bowiem organizowane są dla rodzin, dzieci i młodzieży, jak również dla seniorów.

Dzięki metodzie Centrum Aktywności Lokalnej w Ośrodku został zainicjowany Klub Wolontariusza, który zrzesza aktywne osoby działające na rzecz ludzi potrzebujących oraz animujące społeczność lokalną. Adresatami usług są dzieci i młodzież. Rodzaj prac wykonywanych przez wolontariuszy to organizacja czasu wolnego dla dzieci oraz pomoc w opiece nad nimi. Ponadto w ramach Klubu Wolontariusza działa „Pogotowie lekcyjne”, czyli pomoc w nauce dzieciom i młodzieży szkolnej. Wolontariusze udzielają korepetycji z języka polskiego, języka angielskiego i matematyki.

Dzięki nowej metodzie pracy udało się także lepiej zdiagnozować problemy życiowe dotykające mieszkańców gminy. Pomocne w ich rozwiązywaniu okazały się spotkania grupy samopomocy dla matek mających problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi. Grupa samopomocy daje poczucie bycia częścią wspólnoty, która akceptuje, mobilizuje i wspiera.

Dzięki wykorzystaniu metody CAL w pracy środowiskowej Ośrodek Pomocy Społecznej zrealizował wiele znaczących przedsięwzięć dla rodzin. Metoda CAL przyczyniała się do integracji sąsiedzkiej mieszkańców oraz ich mobilizacji do licznych działań na rzecz własnego środowiska i rodzin zamieszkujących gminę

Libiąż. Pracownicy Ośrodka wspólnie z rodzinami organizowali pikniki rodzinne, kampanie profilaktyczne o charakterze integracyjnym oraz wydarzenia środowiskowe, które miały na celu integrację oraz promowały pozytywne wzorce spędzania czasu wolnego w rodzinach.

❖ **Działalność Punktu Aktywności Obywatelskiej oraz Centrum Aktywności Lokalnej w 2016 roku**

W 2016 roku w Punkcie Aktywności Obywatelskiej, działającym przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Libiążu, ul. Makowa 2, miały miejsce następujące działania:

„Pogotowie lekcyjne” – bezpłatne korepetycje:

- ❖ Korepetycje z języka polskiego – dla uczniów szkół gimnazjalnych i średnich odbyło się **26 zajęć**, skorzystało z nich **6 osób**,
- ❖ Korepetycje z języka angielskiego – dla uczniów szkół gimnazjalnych i średnich odbyło się **66 zajęć**, skorzystało z nich **19 osób**,
- ❖ Korepetycje z matematyki – dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych, odbyło się **27 zajęć**, skorzystało z nich **6 osób**,

Zajęcia cykliczne:

- ❖ „Rękodzieło artystyczne”- zajęcia plastyczno- techniczne dla młodzieży szkolnej; odbyło się **36 zajęć**, na zajęciach było **11 osób**,
- ❖ „Zajęcia fitness – ćwiczenia przy muzyce dla seniorów, odbyło się **56 zajęć**, na zajęciach było **21 osób**,
- ❖ Zajęcia relaksacyjne – odbyło się **37 zajęć**, na zajęciach było **22 osoby**,
- ❖ „Dawnych wspomnień czar” – zajęcia międzypokoleniowe, odbyło się **2 zajęcia**, na zajęciach były **4 osoby**

Spotkania środowiskowe, imprezy:**• Spotkania w trakcie ferii zimowych:**

- ✓ Zajęcia integracyjne – warsztat plastyczny 18.01.2016r/ 13 osób

Wyjście do piekarni – „warsztaty chlebowe” 19.01.2016r/ 9 osób

- ✓ Wyjazd na basen 20.01.2016r/ 6 osób
- ✓ Zajęcia kulinarne +savoir vivre 21.01.2016r/ 14 osób
- ✓ Wyjście do kina + ognisko 22.01.2016r/ 10 osób
- ✓ Spotkanie z dr Jackiem Olszewskim pracownikiem naukowym z AWFIS w Gdańsku w dniu 11.01.2016r / 3 osoby
- ✓ Spotkanie z wolontariuszami w ramach zbiórki żywności „Podziel się sercem” 25.02.2106r/12 osób
- ✓ Wolontariat - Zbiórka żywności „Podziel się sercem” - 19 osób
- ✓ Warsztat plastyczny – Dzień Matki 23.05.2016r/ 9 osób
- ✓ Podsumowanie działalności Klubu Wolontariusza – spotkanie w Urzędzie Miejskim w Libiążu 23.06.2016r/ 10 osób
- ✓ Wycieczka rowerowa „Megalo Park” – fitness na powietrzu 24.06.2016r/ 7 osób

• Wakacje w Punkcie Aktywności Obywatelskiej:

- ✓ Gry i zabawy 27.06.2016r/ 8 osób
- ✓ Gry i zabawy 28.06.2016r/ 8 osób
- ✓ Gry i zabawy sportowe 29.06.2016r/ 8 osób
- ✓ Zajęcia w ogrodzie + ognisko z kiełbaskami 30.06.2016r/ 8 osób
- ✓ Piknik „Sieciaki.pl na wakacjach” – Megalo Park - 21.07.2016r.
- ✓ Zajęcia kulinarne 31.06., 7.07.,14.07.,20.07./ 25 osób
- ✓ Warsztat artystyczny – „NadiArt” 5.07.2016r/ 16 osób
- ✓ Warsztat edukacyjny – Sieciaki.pl, 18.07.2016r/ 46 osób
- ✓ Wyjście do piekarni – pieczenie chleba, 19.07.2016r/ 16 osób

- ✓ Spotkanie organizacyjne z wolontariuszami nt imprezy środowiskowej 6.09.2016r/ 50 osób
- ✓ Wolontariat podczas imprezy środowiskowej w postaci Kampanii Profilaktycznej „Docień seniorów i osoby niepełnosprawne. Stop przemocy wobec osób zależnych”. Impreza międzypokoleniowa „Mam fajnych dziadków”.
- ✓ Impreza środowiskowa w postaci Kampanii Profilaktycznej „Docień seniorów i osoby niepełnosprawne. Stop przemocy wobec osób zależnych”. Impreza międzypokoleniowa „Mam fajnych dziadków”.
- ✓ „Mam fajnych dziadków” 10.09.2016r/ 50 osób
- ✓ Zabawa z okazji Andrzejek w Punkcie Aktywności Obywatelskiej 29.11.2016r/ 22 osoby
- ✓ Mikołajki w Punkcie Aktywności Obywatelskiej 30.11.2016r/6 osób
- ✓ Dzień Wolontariusza w Klubie Wolontariusza działającym przy OPS Libiąż 5.12.2016r/ 8 osób
- ✓ Spotkanie organizacyjne z wolontariuszami nt Zbiórki Żywności „Podziel się sercem” 7-8.12.2016r/ 30 osób
- ✓ Wolontariat podczas Zbiórki Żywności „Podziel się sercem” 10.12.2016r/ 36 osób
- ✓ Warsztat artystyczny- ozdoby świąteczne 15.12.2016r/ 9 osób

Działalność Klubu Wolontariusza:

Klub Wolontariusza w 2016r zgromadził:

- 10 wolontariuszy stałych 9K, 1M,
- 76 wolontariuszy akcyjnych 50K, 26M

Działalność wolontarystyczna polegała na:

- „Pogotowie lekcyjne”- udzielaniu bezpłatnych korepetycji,
- prowadzeniu zajęć rękodzieła artystycznego,
- udziale w zbiórkach żywności „Podziel się sercem”
- udziale w imprezie środowiskowej „**Mam fajnych dziadków**”. *Impreza międzypokoleniowa – docień seniorów i osoby niepełnosprawne. Stop przemocy wobec osób zależnych.*

CENTRUM AKTYWNOŚCI LOKALNEJ W GMINIE LIBIĄŻ W 2016 ROKU

Centrum Aktywności Lokalnej jest określonym sposobem działania, którego celem jest aktywizowanie społeczności lokalnych, tworzenie poczucia przynależności do danego miejsca i lokalnej grupy oraz mobilizowanie, ożywianie i wspieranie rozwoju społeczności lokalnych. W ramach działań CAL w 2016 roku podejmowano następujące działania:

- **Impreza środowiskowa w postaci Kampanii Profilaktycznej „Doceń seniorów i osoby niepełnosprawne. Stop przemocy wobec osób zależnych”. Impreza międzypokoleniowa „Mam fajnych dziadków”.**

10 września 2016 roku odbyła się Kampania społeczna w formie imprezy środowiskowej. Impreza miała charakter międzypokoleniowy. Celem imprezy było uwrażliwienie społeczności lokalnej na problemy przemocy w rodzinie, wzmocnienie więzi rodzinie, propagowanie zdrowego stylu życia oraz integracja mieszkańców gminy Libiąż. Profilaktyczny charakter imprezy był nastawiony na zapobieganie negatywnym zjawiskom w stosunku do osób niepełnosprawnych i starszych.

- **Grupa samopomocy dla matek mających problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi.**

W 2016 roku odbyło się 7 spotkań grupy samopomocy. Spotkania odbywały się dwa razy w miesiącu i trwały po dwie godziny. Tematem spotkań były trudności związane z wychowywaniem dzieci, natomiast celem tych spotkań jest przede wszystkim zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych uczestników grupy. Zajęcia rozpoczęło 10 osób, a ukończyło 5.

▪ **Grupa obywatelska.**

Zasadniczym celem grupy obywatelskiej jest współdziałanie na zasadach dobrowolności i partnerstwa między społecznością lokalną, a różnymi instytucjami oddziałującymi na danym środowisku. W 2016 roku odbyły się 3 spotkania grupy obywatelskiej.

❖ **Działalność Punktu Aktywności Obywatelskiej oraz Centrum Aktywności Lokalnej w 2017 roku**

W ramach działań CAL w 2017 roku podejmowano następujące działania:

- **Kampania społeczna o charakterze profilaktycznym „Ruch i zabawa – nasza wspólna sprawa. Chroń dzieci w sieci. Profilaktyka uzależnień gier komputerowych, e-narkotyków i cyberprzemocy”.**

Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu oraz Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie podejmuje działania w ramach Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doznających Przemocy w Gminie Libiąż na lata 2014-2016 oraz w ramach Centrum Aktywności Lokalnej. Głównym celem kampanii było uwrażliwienie społeczności lokalnej na problem przemocy w mediach społecznościowych ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży. Kampania miała charakter profilaktyczny, jej program był nastawiony na zapobieganie negatywnym zjawiskom w stosunku do osób korzystających z Internetu i gier komputerowych. Ponadto ideą działań środowiskowych jest także wzmacnianie więzi rodzinnych, propagowanie spędzania wolnego czasu w sposób aktywny oraz integracja mieszkańców gminy Libiąż. Celem realizowanych działań było także motywowanie mieszkańców do podejmowania oddolnych inicjatyw na rzecz ich miejsca zamieszkania. W trakcie kampanii były organizowane konkursy dla dzieci i młodzieży zakończone wspólnym grillowaniem.

▪ **Grupa samopomocy dla matek mających problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi.**

W 2017 roku odbyło się 6 spotkań grupy samopomocy. Spotkania odbywały się dwa razy w miesiącu i trwały po dwie godziny. Tematem spotkań były trudności związane z wychowywaniem dzieci, natomiast celem tych spotkań jest przede wszystkim zwiększenie kompetencji opiekuńczo-wychowawczych uczestników grupy. Na zajęcia uczęszczało 8 osób.

▪ **Grupa obywatelska.**

Zasadniczym celem grupy obywatelskiej jest współdziałanie na zasadach dobrowolności i partnerstwa między społecznością lokalną, a różnymi instytucjami oddziałyującymi na tym terenie. W 2017 roku odbyły się 2 spotkania grupy obywatelskiej w celu organizacji kampanii środowiskowej o charakterze profilaktycznym.

- W roku 2017 w Punkcie Aktywności Obywatelskiej zorganizowano:

ZAJĘCIA CYKLICZNE

pogotowie lekcyjne:

- ✓ Korepetycje z języka polskiego – poniedziałki od 14.30- 17.00
(14 zajęć)
- ✓ Korepetycje z matematyki – wtorki od 14.30-17.00, czwartki od 16.00 – 18.00 (14 zajęć)
- ✓ Korepetycje z języka angielskiego – czwartki od 14.30 – 17.00
piątki od 15.00 – 17.00 ; 17.00 – 19.00 (28 zajęć)

ponadto:

- ✓ Rękodzieło artystyczne – środa 16.00 – 18.00 (19 zajęć)
- 6) Zajęcia fitness dla seniorów – pon., piątek od 15.00-16.00 (26 zajęć)
- 7) Zajęcia relaksacyjne – piątek 15.30 – 17.30 (21 zajęć)

Działania o charakterze środowiskowym:

- ✓ **Spotkania w trakcie ferii zimowych podczas, których zorganizowano:**
- ✓ Warsztaty rękodzieła artystycznego (30.01.2017.) (18 osób)
- ✓ Wyjazd do Rodzinnego Parku Rozrywki „Family Fun” w Oświęcimiu, oraz wyjazd do McDonald’a (31.01.2017.) (32 osoby)
- ✓ Spotkanie z Dietetykiem z Natur House (01.02.2017.) (18 osób)
- ✓ Wyjazd na basen do Chrzanowa (02.02.2017.) (22 osoby)
- ✓ Zabawy integracyjne w Świetlicy Środowiskowej (03.02.2017.) (22 osoby)
- ✓ Warsztat rękodzieła artystycznego ze Stowarzyszeniem Twórców Kultury „IN GREMIO” (06.02.2017.) (23 osoby)
- ✓ Zajęcia kulinarne – wspólne pieczenie pizzy (07.02.2017.) (19 osób)
- ✓ Wyjazd na krytą pływalnię do Chrzanowa (08.02.2017.) (22 osoby)
- ✓ Pogadanka na temat zjawiska przemocy w rodzinie i w grupie rówieśniczej, wspólny pobyt zakończony balem karnawałowym (09.02.2017.) (26 osób)
- ✓ Wyjazd na lodowisko do Chrzanowa (10.02.2017.) (18 osób)

PONADTO :

- ✓ Zajęcia artystyczne – przygotowywanie palm wielkanocnych w dniu 06.04.2017. w zajęciach brało udział **ośmiu uczestników**
- ✓ Warsztaty artystyczne dla dzieci z okazji Dnia Matki w dniu 24.05.2017.; w zajęciach brało udział **dziewiętnastu uczestników**
- ✓ Spotkanie dla kobiet z okazji Dnia Matki w dniu 25.05.2017. ; w spotkaniu brało udział **dziewięć kobiet - mam**
- ✓ Gry i zabawy z okazji Dnia Dziecka w dniu 01.06.2017. ; w spotkaniu brało udział **czterdziestu czterech uczestników**

Działalność Klubu Wolontariusza:

Klub Wolontariusza w 2017r zgromadził:

- 6 wolontariuszy długoterminowych 5K 1M,

- 41 wolontariuszy akcyjnych 25K 16M

Działalność wolontarystyczna polegała na:

- „Pogotowie lekcyjne”- udzielanie bezpłatnych korepetycji,
- prowadzenie zajęć rękodzieła artystycznego,
- udział w zbiórkach żywności „Podziel się sercem”.

ROZDZIAŁ 6: Analiza SWOT – ocena uwarunkowań efektywnej realizacji Programu.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szeroki katalog świadczeń społecznych i socjalnych • Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Libiąż. • Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Osób Doznających Przemocy. • Program Aktywności Lokalnej dla mieszkańców Gminy Libiąż. • Centrum Aktywności Lokalnej przy Ośrodku Pomocy Społecznej w Libiążu. • Klub Integracji Społecznej przy OPS w Libiążu. • Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. • Telefon zaufania. • Punkt Konsultacyjno-Informacyjny dla osób i rodzin z problemem przemocy. • Punkt Mediacyjny przy OPS. • Grupa wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. • Grupa samopomocy dla matek mających problemy opiekuńczo-wychowawcze z dziećmi. • Żłobki dla dzieci. • Grupy socjoterapeutyczne dla dzieci ze szkół podstawowych. • Wsparcie asystenta rodziny. • Poradnictwo indywidualne prowadzone przez konsultantów psychologa i radcę prawnego oraz specjalistów reintegracji 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak mieszkań chronionych . • Wysokie koszty utrzymania rodzin. • Brak odpowiednich wzorców do naśladowania w rodzinach dysfunkcyjnych. • Wzrost liczby rodzin z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych. • Wzrost liczby rodzin niepełnych. • System prawny (zbyt niskie kryterium dochodowe do otrzymania świadczeń socjalnych i świadczeń rodzinnych). • Nakładanie na gminę nowych zadań bez zabezpieczenia środków finansowych na ich realizację. • Niewystarczająca ilość miejsc w przedszkolach. • Uzależnienie od pomocy społecznej. • Roszczeniowość rodzin. • Brak lekarzy specjalistów dla dzieci na terenie Gminy Libiąż.

<p>zawodowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aktywna współpraca instytucji, organizacji działających na rzecz rodziny. • Dobrze wykształcona kadra pracowników działających na rzecz dziecka i rodziny. • Poparcie działań i współpraca z samorządem gminy. • Funkcjonowanie na terenie powiatu Powiatowego Ośrodka Wsparcia Dziecka i Rodziny oraz Ośrodka Interwencji Kryzysowej. • Baza instytucji wspierających rodzinę (Policja, Sąd, placówki oświatowe, OPS, Świetlica Środowiskowa, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, GKRPA, PCPR, stowarzyszenia, organizacje pozarządowe). • Organizacja spędzania czasu wolnego dla rodzin z dziećmi i młodzieży oraz baza lokalowa (Libiąskie Centrum Kultury, Punkt Aktywności Obywatelskiej, Miejska Biblioteka Publiczna, (boiska sportowe). • Funkcjonowanie na terenie gminy świetlic szkolnych i Klubów dla dzieci i młodzieży. • Infrastruktura i dobre zaplecze sportowe (kluby sportowe, boiska, miejsca rekreacyjne) 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój nowych narzędzi i metod pracy z rodzinami przeżywającymi trudności życiowe • Spadek liczby bezrobotnych w Gminie Libiąż • Pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację zawodową i społeczną osób w rodzinach zagrożonych 	<ul style="list-style-type: none"> • Osłabienie się funkcji rodziny. • Zanik więzi, tradycji rodzinnych. • Wzrost zjawisk patologicznych (przemoc, alkoholizm, uzależnienia, w tym od Internetu, hazard). • Uzależnienie rodzin od pomocy społecznej – zjawisko wyuczonyj

<p>wykluczeniem społecznym.</p> <ul style="list-style-type: none">• Kontynuacja pracy asystenta rodziny w celu pomocy dla rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.• Rozwój wolontariatu.• Edukacja rodziców.• Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę.• Rządowe Programy zwiększające środki finansowe w obszarze wsparcia rodziny, edukacji i pomocy społecznej.• Rozszerzenie oferty działań profilaktycznych.	<p>bezradności.</p> <ul style="list-style-type: none">• Zaniechanie obowiązków opiekuńczo-wychowawczych przez rodziców wynikające z niskich kompetencji wychowawczych rodziców.• Ograniczenie środków finansowych na realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.• Izolacja społeczna rodzin dysfunkcyjnych.• Anonimowość i brak nadzoru społecznego.• Zmniejszenie aktywności zawodowej rodzin objętych wyłącznie wsparciem finansowym np. świadczeniem wychowawczym 500+.• Rozwarstwienie społeczeństwa w sferze ekonomicznej.
---	---

ROZDZIAŁ 7: Adresaci Programu

Adresatami Programu są dzieci i rodziny zamieszkujące gminę Libiąż, które z powodu występujących problemów i trudności wymagają wsparcia i pomocy, w tym:

1. Rodziny ubogie i zagrożone ubóstwem.
2. Rodziny dotknięte przemocą i wszelkimi uzależnieniami.
3. Rodziny bezradne w sprawach opiekuńczo-wychowawczych.
4. Rodziny niepełne oraz wielodzietne.
5. Rodziny z osobami niepełnosprawnymi.
6. Dzieci i młodzież z rodzin wymagających wsparcia.
7. Inne rodziny wymagające wsparcia.

ROZDZIAŁ 8: Cele i zadania Programu

Cel główny : Stworzenie systemu wsparcia umożliwiającego przewyciężanie trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych rodzin, zapobieganie marginalizacji, zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego oraz poprawy jakości życia w rodzinie.

Cele szczegółowe:

- I. Wspieranie rodzin zagrożonych i rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalenie zasobów tkwiących w rodzinach.
- II. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
- III. Wsparcie materialne rodzin będących w trudnej sytuacji .
- IV. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych, wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.
- V. Zapewnienia bezpieczeństwa dziecku i rodzinie poprzez przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.
- VI. Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny poprzez aktywizację społeczno-zawodową członków rodziny pozostających poza rynkiem pracy.

Cel szczegółowy I: Wspieranie rodzin zagrożonych i rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalamie zasobów tkwiących w rodzinach.

ZADANIA	REALIZATORZY/PARTNERZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
Systematyczna praca socjalna z rodzinami wieloproblemowymi.	OPS	2019- 2021	środki własne
Rozbudowa sieci poradnictwa specjalistycznego oraz działalność profilaktyczna, informacyjna i edukacyjna w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, przeciwdziałania przemocy, stosowania właściwych metod opiekuńczo-wychowawczych.	OPS, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, GKRPA, placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa	2019-2021	środki własne realizatorów, środki zewnętrzne, w tym środki z EFS
Promocja i realizacja programów profilaktycznych, terapeutycznych, psychoedukacyjnych, skierowanych do rodziców i dzieci.	OPS, GKRPA, placówki oświatowe	2019-2021	środki własne realizatorów
Wsparcie rodzin wieloproblemowych, w tym z problemem bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych przez asystenta rodziny.	OPS	2019-2021	środki własne, środki zewnętrzne - dotacje
Zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez sport, rekreacje i działalność kulturalną.	Libiąskie Centrum Kultury, Miejska Biblioteka Publiczna, kluby sportowe, OPS, placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa,	2019-2021	środki własne realizatorów, zewnętrzne, w tym środki z EFS

**Cel szczegółowy II: Wspieranie rodziny przeżywającej trudności
w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.**

ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁO FINANSOWA NIA
Wspieranie rodzin i dzieci przez asystenta rodziny, pedagogów i wychowawców Świetlicy Środowiskowej.	OPS, Świetlica Środowiskowa, placówki oświatowe	2019-2021	Środki własne, środki zewnętrzne - dotacje
Realizowanie programów profilaktycznych z zakresu dysfunkcji rodzin	PCPR, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Świetlica Środowiskowa.	2019-2021	Środki własne realizatorów, środki zewnętrzne
Organizowanie szkoleń, konferencji, warsztatów dla rodziców	OPS, PCPR, placówki oświatowe, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Ośrodek Wsparcia Dziecka i Rodziny, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej	2019-2021	Środki własne realizatorów, środki zewnętrzne
Indywidualne poradnictwo zawodowe, psychologiczne i pedagogiczne	OPS, KIS, PUP, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, Świetlica Środowiskowa, placówki oświatowe	2019-2021	Środki własne realizatorów, środki zewnętrzne-EFS
Rozwój wolontariatu	OPS	2019-2021	Środki własne
Promowanie rodzinnej integracji poprzez działania środowiskowe w ramach CAL, PAL, projektów ze środków europejskich zmierzające do: prawidłowego pełnienia ról rodzicielskich, stosowania właściwych	OPS, LCK, Miejska Biblioteka Publiczna, Świetlica Środowiskowa	2019-2021	Środki własne realizatorów, środki zewnętrzne - EFS

metod wychowawczych, konstruktywnego rozwiązywania konfliktów, prawidłowej komunikacji w rodzinie, kształtowanie norm i wartości rodzinnych.			
Systematyczna praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo-wychowawczymi polegająca m.in. na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo-wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym.	OPS, placówki oświatowe, Świetlica Środowiskowa	2019-2021	środki własne.

Cel szczegółowy III: Wsparcie materialne rodzin będących w trudnej sytuacji.

ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
Świadczenie pomocy społecznej rodzinom, żyjącym w trudnych warunkach materialno-bytowych.	OPS, zespoły charytatywne działające przy parafiach	2019-2021	Środki własne, środki zewnętrzne - dotacje
Pomoc w dostępie dzieci z rodzin wieloprotblemowych do przedszkoli.	OPS, Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół i Przedszkoli, przedszkola	2019-2021	Środki własne realizatorów
Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin będących w trudnej sytuacji posiłków w szkołach i przedszkolach.	OPS, placówki oświatowe	2019-2021	Środki własne realizatorów, środki zewnętrzne – dotacje, programy rządowe
Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin będących w trudnej sytuacji posiłków w Świetlicy Środowiskowej	Świetlica Środowiskowa	2019-2021	Środki własne realizatorów
Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w artykuły szkolne i podręczniki, wyprawka szkolna	OPS, placówki oświatowe, Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół i Przedszkoli, zespoły charytatywne	2019-2021	Środki własne realizatorów, środki zewnętrzne - dotacje
Udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych.	Zespół Ekonomiczno-Administracyjny Szkół i Przedszkoli	2019-2021	Środki własne, środki zewnętrzne

Cel szczegółowy IV: Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych, wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.

ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
Analiza sytuacji rodzin, których dzieci zagrożone są umieszczeniem w pieczy zastępczej.	OPS, Powiatowe Centrum Pomocy rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Policja, kuratorzy sądowi, placówki oświatowe	2019-2021	Środki własne realizatorów
Prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka w rodzinie zagrożonej kryzysem.	OPS, kuratorzy sądowi, Policja, placówki oświatowe, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2019-2021	Środki własne realizatorów
Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (w tym pomoc psychologiczna, pedagogiczna i prawna).	OPS, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej, placówki oświatowe	2019-2021	Środki własne realizatorów, środki zewnętrzne
Terapie i mediacje	OPS, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej	2019-2021	Środki własne realizatorów
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne	OPS	2019-2021	Środki własne
Organizowanie grup wsparcia	OPS, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej	2019-2021	Środki własne realizatorów

Cel szczegółowy V: Zapewnienia bezpieczeństwa dziecka i rodzinie poprzez przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁO FINANSOWA NIA
Monitorowanie sytuacji zdrowotnej dzieci i rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej.	OPS, Placówki oświatowe, służba zdrowia, kuratorzy sądowi, Świetlica Środowiskowa, Policja	2019-2021	Środki własne realizatorów
Skierowanie i finansowanie pobytu w placówkach wsparcia dzieci i rodzin w sytuacjach kryzysowych.	OPS, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	2019-2021	Środki własne realizatorów
Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej.	OPS	2019-2021	Środki własne,
Działania w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	OPS, Policja, kuratorzy sądowi, pedagodzy, służba zdrowia,	2019-2021	Środki własne realizatorów
Działalność Punktu Konsultacyjno- Informacyjnego dla ofiar przemocy w rodzinie.	OPS	2019-2021	środki własne
Działalność Punktu Mediacyjnego skierowana na rozwiązywanie konfliktów rodzinnych.	OPS	2019-2021	środki własne
Grupa wsparcia dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.	OPS	2019-2021	środki własne

Pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie udzielana przez pracowników socjalnych, specjalistów pracy socjalnej oraz pedagoga, psychologa i prawnika.	OPS, Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej	2019-2021	środki własne
---	---	-----------	---------------

Cel szczegółowy VI: Przeciwdziałanie marginalizacji i degradacji społecznej rodziny poprzez aktywizację społeczno-zawodową członków rodziny pozostających poza rynkiem pracy.

ZADANIA	REALIZATORZY/ PARTNERZY	PLANOWANY TERMIN REALIZACJI	ŹRÓDŁO FINANSOWANIA
Działania aktywizujące zawodowo i społecznie na rzecz rodzin, w których członkowie pozostają bez pracy, w tym działania w ramach projektów ze środków europejskich.	OPS, Klub Integracji Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy,	2019-2021	Środki własne, środki zewnętrzne – EFS.
Prowadzenie pracy socjalnej w kierunku aktywizowania zawodowego bezrobotnych	OPS	2019-2021	Środki własne
Organizacja prac społecznie użytecznych na terenie gminy Libiąż.	OPS	2019-2021	środki własne, środki zewnętrzne
Kontynuacja działań w ramach modelu OPS jako „Centrum Aktywności Lokalnej” – CAL.	OPS	2019-2021	środki własne
Klub Wolontariusza przy OPS w Libiążu.	OPS	2019-2021	środki własne

ROZDZIAŁ 9: Finansowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021.

Źródłami finansowania planowanych działań będą:

- środki własne gminy,
- środki pochodzące z funduszy unijnych,
- środki pochodzące z dotacji,
- środki własne organizacji pozarządowych

ROZDZIAŁ 10: Monitoring i ewaluacja Programu

1. Monitoring Programu będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań od podmiotów zaangażowanych w jego realizację.
2. Zgodnie z art. 179 ustawy o wspieraniu rodzin i systemie pieczy zastępczej sprawozdanie z realizacji Programu będzie corocznie przedkładane Radzie Miejskiej. Sprawozdanie to będzie stanowiło ewaluację Programu.
3. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb.

Monitoring i ewaluacja będą prowadzone przy zastosowaniu wskaźników osiągnięcia poszczególnych celów, którymi są:

1. Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej.
2. Liczba dzieci objęta wsparciem Świetlicy Środowiskowej.
3. Liczba dzieci korzystających z rządowego programu „Pomocy państwa w zakresie dożywiania”.
4. Liczba rodzin, które skorzystały ze specjalistycznego poradnictwa.
5. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny.
6. Liczba uczestników grup wsparcia oraz grupy samopomocy realizowanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Libiążu.
7. Liczba konsultacji w Klubie Integracji Społecznej.
8. Liczba uczestników działań w Punkcie Aktywności Obywatelskiej.

ZAKOŃCZENIE

Przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wyznaczają dwa zasadnicze obszary działania:

- w pierwszym z nich kładzie się nacisk na utrzymanie dzieci w naturalnym środowisku,
- w drugim – na zapewnienie sprawnie funkcjonującego systemu pieczy zastępczej w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowywania przez rodziców.

„Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021” zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania rodziny i wychowywania dzieci w rodzinach naturalnych oraz przywracania rodzinom zdolności do przezwyciężania ich problemów opiekuńczo-wychowawczych przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną.